

ĐỀ CƯƠNG LÝ THUYẾT ĐÔNG NAM BỘ - ĐỊA 12

-ĐNB hiện đang diễn ra nhiều quá trình khai thác tài nguyên phát triển công nghiệp như khai thác dầu khí, đánh bắt hải sản, du lịch biển, phát triển cây công nghiệp, điện năng mà yêu cầu phải có môi trường trong sạch, không gây ô nhiễm cạn kiệt tài nguyên. Cho nên muốn đạt được mục tiêu đó phải có sự đầu tư cao về chất xám với phương tiện KHKT hiện đại và tinh xảo, phải có nhiều vốn ngoại tệ mạnh để khai thác và sử dụng thật tiết kiệm các nguồn tài nguyên để cho năng suất hiệu quả cao nhất và khai thác phát triển bền vững nhất. Chính đó là khai thác lãnh thổ theo chiều sâu của ĐNB.

*Vấn đề khai thác lãnh thổ theo chiều sâu để phát triển công nghiệp:

-Trước hết ĐNB

Trước tiên phải đầu tư phát triển năng lượng điện hiện đại cùng với các nhà máy thủy điện đã được xây dựng như Trị An 400.000kw, Đanhim 160.000kw, Thác Mơ 150.000kw. Xây dựng mới nhiều nhà máy thủy điện nặng khác, điển hình là nhà máy thủy điện Tuốc Bin khí Phú Mỹ với tổng công suất 3.000.000kw, tiếp tục hoàn chỉnh nhanh nhiều nhà máy thủy

điện Hàm Thuận trên sông La Ngà. Mặt khác phải tiếp thu sử dụng nguồn điện từ Hoà Bình qua đường dây cao áp 500KV, mới có khả năng tiến hành công nghiệp hoá trong vùng.

-Phải hình thành một cơ cấu ngành công nghiệp đa dạng với nhiều ngành công nghiệp mũi nhọn yêu cầu có công nghệ cao như: luyện kim, cơ khí, điện tử, hoá chất, sản xuất đồ chơi trẻ em và đặc biệt phải hiện đại nhanh công nghiệp khai thác, chế biến dầu khí, vì những ngành này có khả năng thu hút nhiều dự án đầu tư nước ngoài nhất.

-Phải đẩy mạnh, hình thành tam giác công nghiệp tăng trưởng đó là Biên Hoà, Vũng Tàu, chính tam giác công nghiệp này đã hình thành nên nhiều vùng công nghiệp năng động ĐNB và vùng kinh tế tăng trưởng phía Nam và cực kinh tế phía Nam có sức thu hút nhiều nguồn vốn đầu tư nước ngoài.

-Việc phát triển công nghiệp ĐNB phải biết tận dụng khai thác hết các thế mạnh của nội lực, mà đặc biệt đó là khai thác các trình độ lao động tay nghề cao với cơ sở hạ tầng vững mạnh, với các nguồn tài nguyên chất lượng cao, đồng thời phải dựa vào nguồn lực bên ngoài, đó là các nguồn vốn dự án hợp tác quốc tế mà điển hình là cho phép hình thành nhiều xí nghiệp liên doanh nước ngoài trên địa bàn của vùng.

-Trong vùng phải nghiên cứu tiến hành đầu tư xây dựng nhiều nhà máy lọc dầu cùng với nhà máy lọc dầu Dung Quất số 1 để tiếp tục hình thành cơ cấu ngành đa dạng hơn.

-Sử dụng nguồn nguyên liệu tại chỗ.

-Việc phát triển công nghiệp ở ĐNB theo chiều sâu phải gắn với các quá trình bảo vệ tài nguyên môi trường và coi phương án bảo vệ môi trường ,chống ô nhiễm nước biển, ô nhiễm không khí, phải là một chỉ tiêu để khẳng định tính khả thi của các dự án phát triển công nghiệp.

-Việc phát triển công nghiệp theo chiều sâu trong ĐNB không thể tách rời với việc mở rộng hợp tác liên doanh quốc tế, có như vậy mới tạo tiền đề cho sự hội nhập nhanh chóng của nền công nghiệp trong vùng với thế giới.

*Việc phát triển và khai thác lãnh thổ theo chiều sâu trong nông nghiệp:

cũng như trong công nghiệp, việc phát triển nông nghiệp ở ĐNB cũng cần thiết phải đầu tư lớn về KHKT, về vốn... để tăng năng suất và sản lượng trên 1 đơn vị diện tích, vì đất ở ĐNB không lớn, dân số, lao động khá đông, đồng thời đất đai không phải chỉ được sử dụng để phát triển nông nghiệp mà còn sử dụng cho nhiều mục đích khác...chính vì vậy, việc phát triển nông nghiệp theo chiều sâu của ĐNB cần phải được tiến hành theo những hướng chính sau đây:

Cần thiết phải đầu tư để hình thành những vùng chuyên canh cây công nghiệp quy mô lớn chuyên môn hoá sâu, đó là chuyên canh cao su, cà phê, tiêu, điều, lạc, mía, đậu tương. Các vùng chuyên canh nông nghiệp phải được phát triển gắn chặt với các nhà máy chế biến tạo thành liên hợp nông-công nghiệp có mối quan hệ khăng khít giữa sản xuất nguyên liệu với công nghiệp chế biến và tiêu dùng.

-Để tăng năng suất sản lượng cây công nghiệp, cần phải đầu tư phát triển mạnh thủy lợi, nâng cấp hiện đại Hồ Dầu tiêng (hiện nay có khả năng chứa 1,5 tỷ m³ nước) cung cấp nước tưới cho 170.000ha ở một số huyện thuộc tỉnh Tây Ninh và Củ Chi- thành phố Hồ Chí Minh). Phải mở rộng diện tích tăng thêm công suất tưới tiêu cho hồ chứa nước này.

-Bên cạnh việc sử dụng các dòng sông để phát triển nhà máy thủy điện thì cần phải kết hợp chặt chẽ giữa thủy điện với thủy lợi, nghĩa là các nhà máy thủy điện được xây dựng ngoài chức năng cho điện còn chức năng điều tiết nước tưới và nuôi trồng thủy sản.

-Phải đầu tư thâm canh cao, xen canh, tăng vụ, gối vụ để nâng cao hệ số sử dụng đất.

- Phải mạnh dạn nhập ngoại các giống cây công nghiệp năng suất cao chất lượng cao thay thế cho các giống cây công nghiệp năng suất thấp như giống cao su từ Malaisia có năng

suất cao gấp 2 Việt Nam, và nhiều giống cây công nghiệp đặc sản khác như: cọ dầu, điều, thanh long...

-Trong phát triển nông nghiệp ở ĐNB cần phải gắn chặt với những biện pháp bảo vệ vốn rừng đặc biệt là rừng đầu nguồn của sông La Ngà, sông Đanhim, Đồng Nai cùng với củng cố mở rộng vườn quốc gia Cát Tiên để điều tiết nước ngầm, giữ cân bằng hệ sinh thái.

-Trong phát triển công nghiệp cũng như nông nghiệp ở ĐNB cần phải đầu tư phát triển mạnh các ngành dịch vụ như công nghiệp chế biến, thương nghiệp, du lịch tạo thành một hệ thống kinh tế hoàn chỉnh hỗ trợ cho nhau cùng phát triển và khai thác hết tiềm năng về tài nguyên, kinh tế xã hội, về nhân văn trong vùng.

Câu 3: *Vẽ biểu đồ thể hiện tình hình các cây công nghiệp theo số liệu sau và nhận xét:*

Câu 4: Phân tích các nguồn lực tự nhiên kinh tế xã hội có thuận lợi và khó khăn gì để trở thành vùng chuyên canh cây công nghiệp lớn nhất cả nước. Nêu cơ cấu cây công nghiệp ĐNB và tình hình phân bố các cây công nghiệp ở trong vùng:

*Các khả năng, các thế mạnh về tự nhiên trong phát triển cây công nghiệp

-về vị trí địa lý:

+Vì ĐNB nằm gọn trong vành đai nhiệt đới Bắc bán cầu gần xích đạo hơn là gần chí tuyến, nên thiên nhiên của ĐNB là thiên nhiên nhiệt đới , thuận lợi cho phát triển cây công nghiệp nhiệt đới, điển hình như Cà phê .

-ĐNB lại nằm gần các nước ĐNA như Malaixia, Singapo, Indonesia với khí hậu gần như tương đồng với các nước này. Vì thế không những dễ dàng mở rộng hợp tác giao lưu buôn bán với các nước đó, mà còn có khả năng trao đổi kỹ thuật, nhập

ngoại các giống cây công nghiệp có năng suất cao, từ các nước đó điển hình như giống Cao su.

-Khí hậu ĐNB có nhiều thuận lợi cho phát triển cây công nghiệp

. Có nền nhiệt độ bức xạ cao với số giờ nắng 2400- 2600 giờ/năm với tổng nhiệt độ hoạt động 10000⁰ với nhiệt độ trung bình năm là 28-29⁰ C cho phép đẩy mạnh xen canh, thâm canh canh tăng vụ xoay vòng đất với hệ thống cây công nghiệp ưa nóng, điển hình như cao su, cà phê, điều, lạc, mía...

Khí hậu ĐNB rất ôn hoà, không có sương muối, ít bão nên rất có lợi cho việc tăng năng suất sản lượng, chất lượng cây trồng.

Nhưng khó khăn lớn nhất của khí hậu với phát triển nông nghiệp là phân hoá theo mùa, mùa mưa và mùa khô, trong đó mùa khô thì thiếu nước tưới nghiêm trọng.

- đất nông nghiệp để phát triển chăn nuôi ở ĐNB có nhiều lợi thế: có S đất đỏ bazan 940 000 ha, đất xám phù sa cổ 700000 ha, mà đất đai trong vùng phân bố trên địa hình cao nguyên lượn sóng, đồi bát úp rất dễ khai thác, cho nên rất thuận lợi cho việc xây dựng những vùng chuyên canh cây công nghiệp quy mô lớn : cao su, điều, đậu tương...

+Nguồn nước tưới nhờ lượng mưa trung bình năm lớn từ 1400 đến 1800 mm, lại có mật độ sông ngòi dày đặc với trữ

lượng nước sông 30 tỷ m³, đủ khả năng cung cấp cho phát triển cây công nghiệp nếu phát triển thủy lợi tốt nhưng sự phân hoá chế độ nước theo 2 mùa mưa, khô là khó khăn lớn trong việc giải quyết nước tưới cho cây công nghiệp vào mùa khô.

+Do vị trí địa lý của ĐNB có ý nghĩa đặc biệt vì nó nằm ở vùng giao thoa giữa Bắc Bộ - nam Bộ, giữa Tây nguyên với ĐBSCL vì thế ĐNB có nhiều điều kiện tự nhiên, môi trường cho phép nhập ngoại được nhiều giống cây công nghiệp từ các vùng trong cả nước và các nước trong khu vực Đông Nam á, điển hình là những cây công nghiệp nhiệt đới đặc sản như cao su, điều, Thanh Long.

Tóm lại về các điều kiện tài nguyên thiên nhiên có nhiều thuận lợi với hình thành ở vùng này, vùng chuyên canh cây công nghiệp quy mô lớn với cả nước.

+Các khả năng thế mạnh về kinh tế xã hội để phát triển cây công nghiệp ở trong vùng.

- Trước hết ĐNB có nguồn nhân lực dồi dào, đặc biệt có trình độ dân trí cao, nhiều thợ giỏi, thợ bậc cao lành nghề, nhiều kinh nghiệm lâu đời trong việc thâm canh các cây công nghiệp, điển hình là thâm canh cây Lạc, Mía và đậu tương. Vì vậy có thể nói nguồn lực ở vùng này là động lực chính để biến ĐNB thành vùng chuyên canh cây công nghiệp quy mô lớn, năng suất cao, chất lượng tốt nhất cả nước.

-ĐNB có cơ sở hạ tầng rất vững mạnh với phát triển cây công nghiệp điển hình là:

+Trước hết đã xây dựng được công trình Dầu Tiếng lớn nhất cả nước.

+Các nhà máy thủy điện đã và đang được xây dựng trong vùng đều có phương án kết hợp giữa tưới và tiêu cho nông nghiệp nói chung và cây công nghiệp nói riêng vì thế nguồn nước tưới cho cây công nghiệp vào mùa khô không phải là vấn đề gay gắt như ĐBSCL.